

Poština plačana v gotovini.

KRES
FANTOVSKI LIST
1932
10

KRES

FANTOVSKI LIST

Uprava »Kresa« je v Ljubljani, Ljudski dom. / Na ta naslov naj se naroča in plačuje list ter pošiljajo rokopisi in sploh vsa druga sporočila. / Letna naročnina: za posamezne naročnike 20 Din; za skupne naročnike po odsekih 18 Din. / Račun poštne hranilnice: Ljubljana 15.521. // Telefon: Ljubljana štev. 34-98.

Tone:

Naš Kralj

Jezus Nazarečan stoji pred mogočnim namestnikom cesarja Tiberija. Brez moči, s trnjem kronan, razbičan, zasramovan nad vse.

In Pilat ga vpraša takega: »Torej si res ti kralj?« Ponižani, neizmerno mučeni Nazarečan se zravnava, oči mu zažare v luči božjega veličastva, odločno in svečaneje nego rimski cesarji izreče odgovor: »Tako je, kralj sem.«

To je bila proklamacija našega Kralja, slovesna in mogočna, da je ostrmelo nebo in strepetala zemlja, proklamacija ne na prestolu, ne v triumfu imperatorja, ampak proklamacija v trenutku največjega ponižanja in brezmočnosti.

Ta proklamacija ni bila sejana v veter in ne razglašena v vihar. Podpisal jo je prvi Kralj sam s svojo krvjo. Podpisali so jo milijoni in jo še podpisujejo in jo bodo podpisovali do dopolnitve časov s svojo krvjo. Zaradi te kraljevske proklamacije so se odprle reke krvi. Že 1900 let teče ta reka skozi vsa stoletja, tudi skozi naše, in ne bo usehnila, dokler se ne zlije v večnost. Ta veletok krvi je namreč najvišje spričevalo zvestobe Kristusu Kralju.

Oblastniki in mogočniki zemlje ne marajo priznati večnega Kralja. Sami odpirajo nove studence in potoke krvi, ki spričujejo za Kralja. Zakaj s tem, da se boré proti našemu Kralju, da ga sovražijo, da preganjajo njegove zveste, spričujejo, da Kralj res vlada, da je njegova beseda resnična. — »Ne maramo, da bi ta nad nami vladal!« kriče in ga s tem priznavajo. Še vse drugače ga bojo pa priznavali na dan obračuna, ko bojo kričali hribom in gorám, naj jih pokrijejo in skrijejo pred groznim obličjem našega Kralja-Sodnika.

To je naš Kralj. Zmaguje s trpljenjem, v zasramovanju, v ponižanju, raztepen, križan... Zgled nam je dal. Tudi za nas naj bo trpljenje zmaga, naj bo ponižanje slava, naj bo križ neizmerna čast.

Tako služimo svojemu Kralju, kakor je služila milijonska vojska mučencev. Vsak trenutek bodimo pripravljene žrtvovati življenje za svojega Kralja in nobena sila in moč na zemlji naj nas ne odvrača in nobena zapeljivost in slast naj nas ne ovira

in tudi nobeno trpljenje naj nas ne straši, da ne bi vedno in pred vsakomur priznavali svojega Kralja.

Bratje, ali smo vredni in pripravljeni, da se pridružimo dvajsetmilijski vojski, ki je dala življenje za Kristusa Kralja? Glejmo, da bomo vredni in dnevi preskušnje naj nas potrdijo!

Živel Kristus Kralj!

Krivčev:

Slomšek - naš vzor

24. septembra je minilo 70 let, kar je zatisnil svoje trudne oči veliki sin slovenske matere, škof Anton Martin Slomšek. Zdi se mi primerno, da tudi naš fantovski list spregovori o tem velikem možu, o katerem se letos toliko govori in piše.

Slomšek se je rodil 26. novembra 1800 na Slomu na zelenem Štajerju. Kdo je misli takrat, da bo iz tega deteta zrasel tak veleum, da bo prav on tisti, ki bo pokazal pot slovenski omiki. Njegove zasluge za slovensko omiko so tako velike, da se mu nikdar ne bomo mogli izkazati dovolj hvaležni. Bil je prežet od ljubezni do svoje domovine, zato jo je hotel prekvasiti, in to se mu je v veliki meri posrečilo. Postavil je trden temelj pravi omiki, začrtal pot slovenski prosveti. Vse življenje je posvetil delu za katoliško slovensko ljudstvo. Prav za časa njegovega delovanja so se začele med nami širiti in delovati šole in društva, katerih namen je bil, ljudstvo izobraževati in vzgajati.

Slovenska katoliška prosveta je šla neustrašeno preko vseh časov zmagoslavno pot po naši lepi domovini. Prišla je skozi vse viharje in boje kot zmagovalka ovenčana z vencem zmage. Vsaka doba ima svoje skrbi, boje in preskušnje, naši časi so z njimi še posebno obteženi. V naš narod, ki je bil vedno veren, vdan katoliški Cerkvi in njenemu poglavarju, je marsikje zašel vpliv novodobnega poganstva. Vstali so med nami preroki in oznanjevalci nove vere. Proč od Cerkve, od Boga! — to je namen nove vere. Pred vsem se trudijo, da bi dobili v svoje roke mladino. Glavno vlogo pri tem delu igra tisk. Protiverski časopisi, knjige, revije in šund so preplavili tudi našo domovino. S pomočjo tiska zapeljujejo mladino, napeljujejo k nenravnemu življenju, k propasti in poginu njihovih duš. Oni vedo, da je treba začeti pri mladini, ker potem jim ne bo težko zavladati nad narodom.

Mladina je up in bodočnost naroda, zato jo moramo čuvati in jo voditi po potih krščanske kreposti in čednosti. Zavedajmo se tega važnega dela. Ne pustimo, da bi otroci vernih staršev zapustili Boga, zavrgli njegove postave, da bi tako nekoč zavladal na naši zemlji brezveren rod.

Fantje, kaj pa mi? Ali bomo kar stali in mirno gledali? Ne! Mi smo mladi, zdravi in krepki, z naših obrazov sije ko-

rajža in moč, imamo tudi voljo delati in se udejstvovati v katoliških društvih. Čuvati hočemo naše narodne svetinje, kakor jih je čuval naš Slomšek, ki je učitelj nam fantom. Borimo se za obstoj! Branimo in čuvajmo vedno in povsod katoliško prosveto, ki je nositeljica kulture. Ona je kakor ladja na morju, ki kljubuje divjanju valov, na njej se pa blesti knjiga in križ, znamenje in upanje naše. Stojmo trdno kakor hrast na gori, naj se zaganjajo v nas divji viharji, naj se odpira pred nami žrelo pekla, mi fantje se ne udamo, ne pademo, mi hočemo in moramo zmagati!

Slomšek naj bo naš vzor v stanovitnosti in ljubezni do domovine in Cerkve. Vse njegovo življenje je bilo polno križev in težav, prepletal ga je venec trnja, on pa je ostal zvest svojemu vzoru do zadnjega diha. Slomšek naj bo naš vzor tudi v ljubezni do mladine. Kakor je on čuval in vzgajal otroke, tako tudi mi bodimo angeli varuhi naši mladini. Če bomo mladino vzgajali v Slomškovem duhu, potem se nam ni treba bati bodočnosti. Fantje, ozrimo se večkrat na Slomška! Kadar smo v nevarnosti, da bi zgrešili in zašli na kriva pota, takrat se zaupno zatecimu k Slomšku. Njega imejmo vedno pred očmi, njegov duh naj spremlja naše življenje.

Fantje, naša dolžnost je, da tudi mi molimo in prosimo Boga, da bi Bog poveljal Slomška v nebeški slavi, da bi dosegel čast oltarja. Kako srečnega se bomo lahko šteli, ko bomo imeli tudi Slovenci svojega svetca, sina, ki ga je rodila slovenska mati — moža, ki je učil in vodil slovensko katoliško ljudstvo. Nam pa, ki še tavamo po bedni zemlji, naj bo Slomšek vzor, zvezda vodnica, luč v temini. Z njegovo pomočjo hočemo ostati verni sinovi matere Cerkve.

V. M. Vrtovec S. J.:

Duhovna vzgoja mladine

(Nadaljevanje.)

Najprej moramo sejati Kristusovo resnico, katero ohranja in tolmači nezmotljiva Cerkev, nevesta Kristusova. Osvetliti je treba vsa sodobna vprašanja v luči te vere, da bi se priučili v njeni luči spoznavati smisel sveta in vseh stvari v njem, da bi po njej presojali vse. S tem se dopolnjuje verska vzgoja in obenem tudi umstvena, katero prejemaajo člani ali pa so jo prejeli v šoli, v družini, v cerkvi. Tu se podaja solidna doktrina kat. akcije, po kateri si mora društvo ustvariti sebi lastno ideologijo in svojo mentaliteto, ki mora, da je tipično krščanska, žarišče in ponos društva in njegovih članov, njih skupna vez, ideal in program življenja celega, katoliškega.

Ta osebnostni študij o katoliških resnicah, v zrelih litech, bo posredoval članom tisti pristni, polnokrvni in osvajajoči katolicizem. Prvo je spoznanje, po spoznanju ljubezen! Kdor je

po osebnostnem trudu bolje spoznal svojo vero, kdor je enkrat odkril najresničnejši svet milosti, ne more več hladen ostati pri teh odkritjih. In v nasprotju s površnimi katoličani in njih šibko vero, katero so sprejeli kakor v trgovini narejeno suktnjo, bodo naši fantje spoznali sami lepoto in privlačnost prijateljstva božjega.

Vzporedno s tem pa se mora mladina navajati, da iz Kristusove milosti zajema moč za življenje po teh resnicah. Zajemati jo mora pred vsem v molitvenem in zakramentalnem življenju: tu je Kristus resnično pričujoč, da jih očisti peg, da jih obleče v svojo moč, da jih zase osvoji in v sebe presnovi. Brez tega je jalovo vse. Kajti le resnica, katero živiš, ti bo zares luč življenja; resnica pa, katere ne živiš, bo kmalu ugasnila.

Mladina hoče idealov: njeni voditelji jih morajo ji dati, trajnih, nespremenljivih in absolutnih. Mladina hoče idealov, za katere se spleča boriti se na življenje in smrt. Mi imamo take ideale: dajmo ji jih! Mladina hoče sijaja, in voditelji ga morajo ji dati, ali ne na poganski način, temveč v moči žrtve iz Kristusove šole. Bog je sijajno nas odrešil, in zamisel božja mora uspjeti; toda uspela bo le po križu. Edini — najvišji argument je Kristus, in sicer križani! Mladina se mora znati premagovati, odpovedati se vsej povprečnosti, dvigniti se v nadnaravni svet milosti in resnice: in našla bo svoj lasten izraz, svojo dušo in Kristusa, svojega Boga in brata.

Samo društva s takšnim programom bodo zaorala globoke brazde v dušah, bodo vzbudila v njih resnično odgovornost v tem resničnem in globokem pokretu duš, in nam bodo v poroštvo krščanskih dni. Takšno katoličanstvo ne bo kmalu splahnelo, bo ustvarilo v vrstah mladine značajne moralne poteze in obraze. Takšno krščanstvo bo pa tudi nujno osvajalo, ne s silo, temveč s svojim nadnaravnim sijajem in svojo nadnaravno močjo.

Čim bolj se organizirajo naši protivniki na izrečno protiverski podlagi, z direktno ostjo proti veri in s temeljnim sovražtvom do Boga — množijo se milijoni brezbožnikov vsepovsod — tem bolj so dolžne vse le količkaj sodobne katoliške organizacije staviti na čelo svojega programa tisti Mihaelov »Quis ut Deus?« — Kdo je kakor Bog? Njegovi smo in njegovi hočemo biti in za njegovo kraljestvo v dušah se borimo

Dodajmo še naslednje besede sv. Pavla: »Po milosti božji, ki mi je dana, sem kot moder stavbenik položil temelj, drug pa naj zida; vsak pa naj gleda, kako zida.«

To duhovno vzgojo morajo v n o m e r prejemati člani po svojem glasilu, pri svojih sestankih, pri duhovnih vajah, po svojem molitvenem in zakramentalnem življenju. To duhovno vzgojo mora še posebno posredovati duhovni voditelj organizacije, ki ne sme biti v njej le vnanji okras, temveč močno

gibalo v smeri Bogu nasproti. Zato mora najprej sam dobro poznati ideologijo organizacije ter jo z drugimi vodečimi činitelji, v popolnem soglasju s cerkveno hierarhijo, vedno bolj izpolnjevati. Spoznanje pa naj rodi v njem in vseh požrtvovalnost — ljubezen brez mere.

France Horvat:

Kopač

Stopal je po cesti kopač. Nosil je motiko na rami. Oči so mu blestele v divji razigranosti. Vonj prebujajoče se pomladi mu je prihajal v nosnice. Ustnice so mu silile v smeh. Škrjančev slavospev mu je donel v jutranji pozdrav. Kos je pojoč poskakoval od veje do veje. Sonce je razsipavalo preko travnikov in poljan svoje žarke in rosa je blestela v njih, kakor bi nasul biserov iz božje zakladnice.

V daljavi je odmeval mestni šum in ropot. Zelene bilke po polju so pa valovile in drhtele.

Kopač je prišel do svoje njive. Očesi sta mu goreli. Ponosno je pogledal naokrog, odložil motiko in sel na mejo. Gledal je na njivo, vstal, prijel za motiko in začel kopati ... Vsak usek se mu je zdel kakor pozdrav pokorne zemlje, ki bo zopet rodila njemu in njegovim. Zdela se mu je kakor nevesta, ozaljšana s pajčolanom naravnih skrivnosti ...

Kakor da je zemlja slutila, da je tu njen gospodar! Pokoravala se je monotonim udarcem. Vsaka brazda je z novim ognjem prepajala kopačevo srce in prekipevajoče veselje, ki se je mešalo z znojem, je odsevalo iz duše.

»Moj Bog!« je dejal kopač. »Delam iz dneva v dan in mnogokrat me boli to težko delo. Izgleda, da ne bo nikoli konca mojih skrbi. In vendar je tako lepo moje življenje v priprosti naravi! Razkošja nimam. Moj dom je ubožen, vendar se napolnjuje z veseljem. Zemlja mi rodi kakor bogatinova. Rodi meni kakor njemu. In to je skrivnost narave, ki izenačuje ljudi med seboj, jih veže, jim oznanja evangelij ljubezni, da vznikne iz njihovih src enakost in ljubezen. Ali ni to lepo? Da! Bog skrbi za vse enako in bo skrbel, dokler bodo ljudje živeli. Napuh in krivico bo maščeval, kar je dobrega, pravičnega in otešujočega, bo blagoslovil.«

In delal je kopač, kopal zemljo, se trudil in se potil. Sonce pomladansko ga je ogrevalo, ga blagoslavljal, kakor bi mu hotelo klicati, da bo zemlja zopet rodila njemu in njegovim ...

D. V.

Iz vojaškega življenja

»Al' me boš kaj rada imela,
ko bom nosil suknjo belo,
sabljico pripasano,
pa puškico nabasno ...«

Tako pojejo fantje na vasi, preden odidejo k vojakom. Tako sem včasih na tihem pel tudi jaz. Kdo bi se pa tudi kisló držal v tem času! Kdo bi se bal? Jaz sem se skoro veselil vojaške suknje. Mislil sem si: Saj ni tako hudo, če drugi prestoje, bom še jaz! In kaj novega bom

doživel, videl druge kraje, druge ljudi, dobil si bom novih prijateljev ... Teh nekaj mesecev bo kmalu nimilo in potem sem spet doma.

Pa je prišlo slovo. Malo težje je bilo kot sem si mislil. Saj sem tudi prvič odhajal v svet. Tolažil sem se samo z mislijo, da nastopi po kratki ločitvi spet veselo svidenje. In z besedami: »Na svidenje!« sem podal roko tovarišem, znancem in domačinom.

V soboto zjutraj smo odrinili iz mesta, kjer je sedež mojega vojnega okrožja. Kakšna je bila vožnja, ne bom opisoval. Povem le to, da je bila dolgočasna. Peti se nam ni ljubilo, opazovati pokrajino smo se naveličali, zato smo od časa do časa pogledali v svoje kovčke in jih skušali malo »olajšati«. Naše dobre mamice so jih dobro napolnile, češ: da fant že po poti ne bo stradal. Veliko govoriti se nam ni ljubilo. Spomnil sem se na domači kraj in skušal v duhu biti doma. Kaj neki delajo doma? Ah, nedelja je danes! Skoraj verjeti nisem mogel, da je res nedelja. Kako sem se doma vedno nedelje veselil. Po tedenskem šestdnevnem delu prideš skupaj s tovariši in potem društvo; igre. — Danes popoldne imajo najbrž vajo za igro. Kod hodim pa jaz! — Skušal sem se otresti teh misli, ker niso bile prijetne. Da se malo razvedrimo, je ta ali oni tudi kaj šaljivega povedal. Meni ni bilo dosti za šalo, posebno, če je bila neokusna. Nekaj pa bi omenil na tem mestu, kar se mi je na potu zdelo posebno surovo in neolikano. Namreč tisto izzivanje in zasramovanje ljudi skozi okna na vlak. Kaj si misli človek, ko vidi take rekrute. Slabo so se naši fantje odrezali na potu. Ali je res taka naša kultura?

Ko smo potem drugi dan po prihodu na cilj slekli svoje obleke in oblekli vojaške »mondure«, skoraj drug drugega nismo poznali. Tako čudno smo se počutili v novi obleki.

Od vseh strani so nas spravili skupaj. Iz Osijeka, ki je tam nekje na Hrvaškem, in iz širnega našega vojnega okrožja. Naj vam dva fanta, s katerima me je vezalo pozneje najboljše prijateljstvo, malo od bliže predstavim. Vsak dan, vsako uro smo bili skupaj, zato sem jih pač prav dobro spoznal.

Najprej vam predstavim pravoslavnega Hrvata. On je izvrsten pevec in tako je dobil tudi ime: operni pevec. Velik fant je, glave pa bolj slabe. Naš poveljnik mu je rekel, da je ta fant dva človeka pokvaril. Dva majhna človeka bi namreč po njegovem mnenju lahko bila mesto njega. Pisati ni znal. Enkrat me je prosil, naj mu čitam pismo, ki ga je od doma prejel. Pa je stalo notri: pozdravlja te Pavo, Mato, Slavka, Tunka in nazadnje je bilo tudi zapisano: tudi Tvoja kopriva te pozdravlja. — Povprašam ga, kdo je ta kopriva. Smejoč se mi pove, da on svojo izvoljenko naziva tako. Kaj ne, izvirno ime! Res, priznati moram: ta fant mi je ugajal. Njegov vedno veder obraz, njegova milodoneča beseda, ki pride iz ust tako postavnega fanta, je kakor pesem mladosti. Še njegovo ime je lepo: Nikola je. Žal beseda ni prišla iz njegovih ust, ker ima srce predobro. Sicer pa tisti, ki ljubijo lepo pesem, ne morejo biti slabi. Če pa je človek pokvarjen, mu tudi pesem umre.

Drug tovariš je bil Slovenec iz lepe Savinjske doline. Kakor smreka visoko je zrasel in tih pa miren je kakor Savinja, ki teče tam blizu njegovega rodnega kraja. Njegov korak je plah in njegova beseda tiho otožna in le redkokrat pride iz njegovih ust šaljiva beseda. Bila sva vedno skupaj. Zvečer po končani večerji sva se v mraku šetala po prostnem dvorišču, se tiho pogovarjala in prisluškovala tistim nežnim čuvstvom, ki so vstajali v najinih srcih, kadar sva pogovor zasukala na

dom in rodni kraj. Spominjam se, kako je hrepenel, da bi šel na dopust. Pa kaj, saj smo po domu hrepeneli vsi.

Res, nikdar poprej nisem vedel, kaj je domotožje. Šele pri vojaki sem ga poznal. Tedaj sem se šele zavedel vse resne otožnosti pesmi, ki smo jo peli ob slovesu:

Oj hišica očetova,
zdaj se ločiti morava.
A' tega nihče ne pove,
če še kedaj bom videl te ...

Kakor sem že dejal, ob odhodu nisem mislil na to, da bi hiše očetove več ne videl. Tem bolj mi je zato segel v srce prizor, ki sem ga videl, ko sem že nekaj mesecev nosil vojaško suknjo: Vojaški pogreb. Tako tožno je pela trobenta, tako žalosten se mi je zdel ta pogreb kot še nikoli nobeden. Da mora umreti mlad fant, ki je prišel, da odsluži domovini, pa umre kot žrtev te dolžnosti! In tako daleč proč od doma! Ne solza ljubeče matere ne kane na njegov grob, ne vzdih očetov se ne čuje ob pokopu.

Čez nekaj tednov po tistem dobim od doma žalostno novico: Tvoj tovariš in prijatelj, ki sta spomladi skupaj odhajala, je našel prerani grob na tihem pokopališču v Južni Srbiji. Tudi njemu je pel ob pokopu le »soldaški boben«. Potr in žalosten sem bil ob tej novici. — Oj hišica očetova ...

Kakšni so bili naši fantje v vojaški suknji? Kak vtisk so napravili med Srbi in Hrvat? Naj vam še to povem. Bili so marljivi, poslušni, znali so dobro vse vojaške vednosti. Prav vsi ne seveda! Bil je eden celo tak, da pisati ni znal. Je pa zato znal bolj pridno zvrčati kozarce in tudi na nož se je razumel. Sploh moram omeniti: kar tiče pijančevanja, smo Slovenci res na slabem. Imeli smo enkrat zdravstveno predavanje o alkoholu. Govoril je vojaški zdravnik. Opozarjal je vse, naj se kolikor mogoče ogibljimo alkohola, posebno Slovenci, Slovenci — je naglasil — Slovenci so največji pijanci! Jaz sem pa postal ob teh besedah žalosten, kot še nikdar.

Nekaj časa po tistem pa sem se sam prepričal o resničnosti zdravnikovih besed. Imeli smo neke opravke v mestu na postaji. Bilo nas je nekaj Slovencev in nekaj Hrvatov. Ne vem, na kak način sta dva prišla do vina. Napila sta se tako, da so morali iz kasarne stražarji priti po nje in jih odvesti v zapor. Cel čas mojega službovanja se v naši četi ni noben drug napil kot ta dva Slovence. Čas bi že bil, da se naš narod strezni, da zbrisemo s sebe najgrši madež, ki nam daje naslov: Slovenci - pijanci! Mislim, da čaka nas fante, naša društva in odseke na tem polju še veliko trdega dela.

Naj navedem še en malenkosten dogodek, ki se je dogodil proti koncu mojega službovanja. Bilo nas je par stražarjev v stražarski sobi pri peči. V sobo stopi kaplar-dijak in prosi ognja, da zapali cigareto. »Nema vatre!« mu hladno odvrne eden stražarjev. Jaz pa stopim tiho k peči in mu ponudim ognja. »Si ti Slovenec ali Hrvat?« me nato vpraša. — »Slovenec«, je bil moj odgovor. »A ti?« se obrne nato k onemu, ki mu ni hotel dati ognja. — »Jaz sem Hrvat iz Osijeka«, je odgovoril oni. — »Poznam Slovence«, de nato kaplar, »so dober, kulturni narod, a Hrvati so ponosni, samosvoji.« — In potem pove, da je on v višjih šolah, da bi lahko bil že častnik, pa ga ne veseli. Nato se je zahvalil in odšel. Jaz sem pa tistikrat videl: po enem in sicer po meni je tisti srbski inte-

lignent sodil ves naš narod. Po enem ga je spoznal za dobrega. Lahko bi ga pa tudi po enem obsodil.

Fantje, ki boste še šli k vojakom, pa tudi vi drugi, ki boste kdaj šli v svet; zapomnite si: V tujini ne predstavljate samo sebe, temveč ves naš narod. Vedite se med drugimi narodi tako, da vas bodo tujci spoštovali in z vami vred ves naš narod. Da bi nas pač prav častno zastopali, da bi pokazali drugim našo kulturo in srčno omiko! Potem se nam ne bo treba sramovati in bomo lahko ponosno zapeli pesem: »Slovenec sem ...«

S to pesmijo in s spominom na dom pojdite vedno med svet!

Po stezah davnine

(Nadaljevanje.)

38. Viharna noč.

Dan je potekal za dnem, a kar nič ni kazalo na dež. Res da so se včasih popoldne pojavili na nebu oblaki, pa so se razpodili še preden je sonce zašlo in noči so bile jasne. Zato je Harolda in Rola skrbelo, kaj bo.

Mikura je Haroldu sporočil, da so Dolarovi ljudje steno ječe že prekopali in da nestrpnost čakajo, kdaj jim da znak. Harold se je jel bati, da ne bi začeli na svojo roko, kar bi gotovo ne šlo brez morije.

Do polne lune je bilo samo še tri dni časa. »Ali ne bi poskusili kar nocoj?« predlaga Rolo. »Do zore bomo imeli dve uri teme, a jutri samo eno uro!«

»Ne še, ne, preveč bi tvegali! Rajši se prepustimo vremenu. Mikura pravi, da se pripravlja na dež. In domačini se na to razumejo, čeprav je nebo jasno.«

Vendar pa je tudi Harolda hudo skrbelo. Še bolj pa ga je skrbel stari Jarm, ki je postajal vedno bolj nezaupljiv in poln slutenj. Nobeno uro ne podnevi ne ponoči se nisi mogel zanesti, da se nenadoma ne pojavi v ječi ali pa v stanovanju fantov, pa tudi če sta naletela nanj v palači, je bil čmeren in včasih celo zadirčen.

»Tako presunljivo me pogleda, kakor da mi bere misli iz oči«, je potožil Rolo tovarišu.

Ta dan je bilo strašno vroče in fanta sta ves čas opazovala nebes. Na zemljo je legla noč. Zrak je bil zelo soparen, ko je Harold šel v palačo večerjat. Rolo se je pri Kohu opravičil, da mu ni dobro in res ga je zelo bolela glava.

Oblakov pa kar ni hotelo biti in luna je blestela na nočnem nebu. Harold se je moral zelo truditi, da je pazil, kaj govori Koh in Mesrua, zlasti še, ker tudi Kespija ni bilo pri večerji, da bi tolmačil. Izostal je zato, ker je marljivo pripravljaval vse za potovanje potrebno.

V Terasni dolini so hodili ljudje zgodaj spat, zato je bilo šele osem proč, ko je Harold zapustil dvor. Luna je še vedno svetila in nebo je bilo jasno. Ozračje je bilo še soparnejše in zato je bil Harold vesel, da se je mogel okopati v mrzli vodi, preden je legel.

Tedaj vstopi Rolo. »Mislim, da se Mikura na vreme slabo razume. Čakati bomo morali, da luna zaide.«

»Kaže res tako«, odvrne Harold. »Ali je vse pripravljeno?«

»Vse v redu. Kar mirno zaspi! Jaz sem že popoldne ujel nekaj uric, zato ne pojdem spat. Te bom že zbudil, ko bo čas.«

Harold takoj zaspi. Prebudi pa ga močen štropot. Pa tudi Rolo že stoji ob njegovi postelji. »Kaže, da je imel Mikura prav. Dežuje kakor da se je utrgal oblak.«

Harold plane pokonci. »Dežuje! Saj lije kakor iz škafa! Sijajno! Izvrstno!«

Dež je res padal s tolikšno silo, kakor da se je utrgal oblak. Otovorila sta se kot bi trenil in stopila na cesto, a zabredla v pravcati hudournik. Razločila nista niti meter pred seboj.

Do ječe ni bilo daleč. Pritavata do njene severne stene in Harold potrka dogovorjeni znak. Potem pa se stisne k steni in prisluhne.

Znotraj se zganejo. Še nekaj praskajo in narahlo udarjajo, tedaj pa se tenka stena zvali na venkaj in v debeli steni se pokaže za meter široka luknja. Dolaro prvi prilize ven.

»Ste vi, senjor Hamar?« vpraša šepetaje.

»Jaz in senjor Namsos. Vse je pripravljeno.«

»Ali bomo pot do mosta mogli najti?«

»Bomo. Kar za menoj. Naročite svojim ljudem, naj hodijo tesno skupaj!«

»Kaj pa naš pratež in puške?«

»Vse je pripravljeno in skrito v drevju ob poti. Bodite brez skrbi! Hitimo kar najbolj mogoče, kajti dež bo kmalu v kraju!«

A lažje je bilo reči nego storiti, kajti ovirala sta jih tema in globoke luže.

Harold je vodil kar po cesti. Vedel je, da bi skozi drevje po bližnji gotovo ne našel, sicer se pa tudi ni bilo bati, da bi v takem nalivu koga srečali. Kakih sto metrov pred mostom je vso družbo ustavil.

»Počakajte, da poiščem Kespija in Manakana, ki nas tod nekje čakata s pratežem!«

Tedaj pa se že odtrgata od drevja dve komaj vidni senci.

»Vse v redu?« vpraša Kespí.

»Doslej vse«, odvrne Harold.

»Pratež tukaj. Recite ljudem, da tovore pobrat!«

Ne da bi izbirali si oprta vsak prvi tovor, ki mu pač pride pod roko in pograbi puško. Harold je iz previdnosti pobral vse patrone in jih zaupal Manakanu, Dolaru je pa še enkrat zabičal:

»Senjor, spomnite se svoje oblube! Čuvajem ne sme nihče ne lasu skriviti!«

»Vem, dal sem svojo besedo«, mračno zagode Dolaro.

»Naprej torej! Dež že pojenjava.«

Bilo je tako, vendar je pa tudi zdaj bil štropot še tako močan, da je docela udušil topot njihovih nog.

Čuvaji so se umaknili vsi v stražnico. Ubogi Indijanci se ne bi mogli bolj prestrašiti, če bi prišla nadnje tudi sama smrt, ko so se vrata sunkoma odprla in je planila v sobo četa mož s puškami. Seveda niso mogli vedeti, da niso nabasane, zato se niso skoraj nič upirali. Le njihov vodja je prislonil trombo na usta, a že mu jo je Rolo iztrgal.

Čuvaje v naglici povežejo in Kespí jim po Haroldovem naročilu pove, da se jim ni bati.

Tedaj pa se mogočno posveti in nato zagrmi, da jekne kakor da bi se gore podirale.

»Hitro, hitro!« vikne Kespí in plane k vratom. Dež je skoraj pojenjal, le voda je drla po cesti kakor hudournik in s slapovi šumela v prepad.

Tedaj se spet zabliska in kaj zagledajo? Sredi med čuvajnico in mostom stoji na cesti — Jarm!

»Nadenj!« zavpije Rolo in se zakadi proti njemu. Jarm pa skoči kakor maček vstran, zgine med drevje in zatrobi na pomoč.

Rolo ga hoče vrniti, pa Harold mu ne pusti.

»Čemu? Za nas je važnejše, da se požurimo čez most in ga za seboj podremo!«

39. Most pogreznejo.

Vselej kadar se je zabliskalo, jih je tako oslepilo, da niso videli drugega kakor most neprodorno temo. In v takihle okolnostih naj prekoračijo viseči most! Kaj takega je bilo še podnevi dosti težko!

Dolarovi ljudje so se hoteli navzlic temu kar v trumah pognati nanj, a Harold jih je ustavil in pomagal mu je Dolaro. Smela sta samo po dva naenkrate na most in Dolaro jim je zabičaval, naj stopata narahlo. Pa hodi zložno, če ti za hrbtom presunljivo brnijo rogovi in veš, da so ti stotine Indijancev tik za petami!

Dolaro s Haroldom, Rolom in Kespijem so čakali do zadnjega, Manakan je odšel z drugimi, da poišče osla.

»Zdaj pa Vi, senjor!« reče Harold Dolaru.

Ta se nekaj obotavlja, nato pa zamrmra: »Gracijas, senjor (hvala, gospod)!« in se požene na most. Za njim stopita še Rolo in Kespi, Harold je zadnji. A že so jim krog glave švistele puščice, ki pa k sreči niso zadele.

Harold je komaj bil preko mostu, že se je Rolo s sekiro lotil debelih vrvi, spletenih iz plezalk, a bile so trde ko žica, tako da jim sekira ni mogla do živega.

Tedaj je tudi že priteklo nekaj Indijancev na nasprotni breg in jelo živahno streljati s puščicami. Dolaro je zahteval naboje, a nosil jih je Manakan, ki je zginil nekam v temo.

Visok, krepak možak je pritekkel nazaj do mostu. Harold je v njem spoznal Antona Vargasa, Dolarovega človeka.

»Senjor, sekira ni za kaj takega«, reče Haroldu. »Edino dinamit more nekaj opraviti.«

»Res je, a kje ga dobiti?«

»Evo Vam klobasice in užigača! Umaknite se!«

Spet se je zabliskalo in in lahko si zagledal cele trume rjavcev, ki so iz gozda drli proti razpoki, dež pa je vendar toliko ponehal, da je Varga mogel prižgati užigalno vrvice.

Užigalice so bile vlažne, zato je prasnil Varga že dve zastonj, tretja pa se je unela in možak jo je hladnokrvno pritaknil užigaču. Vrvica je bila kratka in bi imela goreti samo nekaj sekund. Že je začela sikati in prasketati, kar se Varga opoteče in zvali po tleh kot klada.

Rolo glasno krikne, Harold pa kot strela plane k Vargasu, mu iz odrevenelih rok vzame klobaso dinamita in jo varno položi na most.

»Na tla!« vikne Rolo in že se oba zlekmeta na tla.

Ko je dinamit eksplodiral, je votlo zabobnelo.

»Posrečilo se je!« veselo zavpije Rolo in plane na noge. »Rešeni smo!«

»Ni pa rešen Varga! In morda tudi mi ne bomo, če si Indijanci opomorejo od strahu in naježijo naš breg s puščicami! Pomagaj mi ga odnesti!«

Pograbita torej Vargasa in se z njim opotečeta v temo. Mož je bil velik in težak, vendar pa sta ga privlekla v zavetje nekega drevesa. Pod

njim sta bila Dolaro in Kespi, a vendar sta ju ugledala šele, ko se je znova zabliskalo.

»Je Vargas ranjen?« vpraša Dolaro.

»Ne vem, želel pa bi, da ne, kajti on nas je rešil, ker se je domislil dinamita.« Kespi je pokleknil k Vargasu.

»Mrtev ne. Srce mu močno bit in on dihat.«

»Morda je obstreljen s puščico«, pripomni Harold.

»Jaz rane ne najt.« Prav tedaj pa možak globoko vzdihne in se poskuša uvesti. Kespi pa ga nalahno porine nazaj. »Ti ležat! Ranjen!«

»Glava me boli, kakor da mi jo hoče razgnati«, zastoka Vargas.

»Na čepino sem dobil za jajce veliko buško.«

»Brez dvoma ga je zadel kamen«, opozori Rolo. »Saj imajo nekateri Indijanci prače.«

»Vargas, boš mogel hoditi?« vpraša Dolaro. »Moramo naprej, čeprav je tema. Kdo pa ve, če ne bodo Indijanci na kak drug način prišli sem!«

»Daleč v taki temi nemogoče«, ugovarja Kespi. »A vendar potrebno, da mi pred zoro iz grape ven.«

Vargas se je počasi skobacal na noge, a se tako tresel, da ga noge niso držale. Tedaj pa se je približal Manakan z osloma. Kako jih je mogel najti, je bilo vsem uganka, a bila sta rejena in spočita.

»Vargas, posadili vas bomo na osla«, reče Harold in možak ponudbo hvaležno sprejme.

Precej so se zamudili, preden je vsak dobil svoje reči in so lahko odrinili. Deževalo ni več, grmelo pa je še vedno in se bliskalo.

Hoja je bila zamudna, kajti pot je bila ponekod pod lužami vode, sem in tja so drli po njej celi hudourniki. Vendar pa so neumorno korakali in so se do zore oddaljili od Terasne doline najmanj za petnajst kilometrov. Trudni so bili in do kože premočeni. Zato so sklenili, da se ustavijo, pozajtrkujejo in se spočijejo.

Dolaro se približa Haroldu.

»Vi te Indijance poznate. Kaj torej pravite: ali nas bodo zasledovali?«

»Gotovo bi nas radi ujeli, če bi mogli. Vendar pa zelo dvomim, da bi se Jarmu posrečilo, spraviti svoje ljudi daleč ven iz doline. A naj bo kakorkoli: preden popravijo most, bo minil vsaj en cel dan.«

»Zelo ste me pomirili, senjor Hamar«, reče Dolaro, nato pa Harolda ostro pogleda in pristavi: »Zdaj bo pa treba, da se pogovoriva.«

40. Svarilo.

Naj so Dolarove besede Harolda še tako vznemirile, na zunaj je hotel ostati docela miren.

»Na uslugo sem Vam, senjor«, reče hladno in stopi z Dolarom nekoliko vstran.

»Senjor Hamar«, prične ropar, »svojo obljubo ste izpolnili in nas vse varno pripeljali iz doline.« Dolaro utihne, Harold pa tudi molči. Kaj malo mu namreč zaupa in zelo je radoveden, kaj možak pravzaprav hoče. »Rešili ste nam življenje«, nadaljuje Dolaro, »vendar pa nam obenem odjedli naš kruh.«

»Žal mi je, če Vam v čem nisem ustregel«, odvrne Harold vljudno, »vendar pa Vas moram prositi, da se jasneje izrazite!«

Dolaro se z mogočnima rokama obupno pograbi za lase.

»Saj je vendar stvar prokleto jasna! Prisegel sem Vam, da vas vse odslej pustim v miru in prisego moram držati! Toda če se vrnem k

svojemu gospodarju senjorju Karbahalu in mu povem, da sem vas nehal zasledovati, kaj mislite, kaj poreče?»

Harold bi se najrajši glasno zasmel, vendar ostane resen in slovesno reče: »Če mu pojasnite, v kakšnih okoliščinah ste prisegli, bo brez dvoma rekel, da kot španec drugače ravnati niste mogli in ne smeli!«

Dolaro pa ježno strese svojo mogočno glavo: »Prokleta se motite in senjorja Karbahala malo poznate! Odgovoril mi bo, da sem svoje smole sam kriv; čemu sem pa silil v dolino! Rekel mi bo, da sem mu zapravljaval denar in čas in me bo preklinjal in pognal!«

»Vi boste pa vedeli, da nima on prav, ampak Vi«, ga tolaži Harold.

»Nič ne rečem, vest bom res imel mirno, a kaj mi to pomaga, ko pa ne napolni žepov ne meni ne mojim ljudem! In Karbahal mi je obljubil pet tisoč bolivijanov, ako se mi podjetje posreči!« (Okoli sto tisoč dinarjev.)

Harold v duhu hiti računati, nato pa reče: »Toliko Vam jaz ne morem obljubiti, senjor Dolaro, vendar pa Vam nekaj lahko povem: Ko pridemo domov in očetu Vašo zadrego razložim, Vam gotovo ne bo odrekel nagrade za vso pomoč, ki ste nam jo nudili.«

Dolaru se temne oči posvetijo. »Senjor, zelo ste velikodušni. Zato Vam hočem še nekaj povedati. Prisega me veže, da se ne dotaknem ne Vas ne Vašega imetja. Vendar pa slutim, da se na svoje ljudi v tej reči prav nič ne morem zanesti. Vedo, da imate s seboj zaklade in to je zanje grozna skušnjava. Zato sem teh misli, da bo najbolje, ako se kar tukaj ločimo. Mi se vrnemo v Mirando, kjer imam prijatelje, vi pa odidite na svoj dom, kamor Vas pridem spomnit Vaše obljube.«

Haroldu se je kamen odvalil od srca. Zelo ga je namreč že skrbelo, kako bodo mogli vso pot izhajati z drhaljo roparjev. Vendar pa svojega veselja ni pokazal, temveč samo resno pokimal.

»Morda imate prav, zato Vaš predlog sprejem. Jaz pa na svojo obljubo tudi ne bom pozabil in Vam jamčim tudi za svojega očeta.«

»Torej velja: Po zajtrku jaz s svojimi ljudmi odrinem. Grasiyas, senjor in srečno pot!«

Rolo se je nemalo čudil, da je Dolaro pripravljen njihovo družbo zapustiti, vendar pa je svoja čuvstva krotil in samo zagodel: »Pes bo pustil klobaso, kajpada! Verjel bom, kadar bom videl!«

In res je videl: Po zajtrku je Dolaro dal povelje, svoje dične tovariše grozeče pogledal in odrinili so.

Rolo je zelo strmel, zato mu je moral Harold povedati, da je Dolaru obljubil lepo odškodnino.

»Kaj? No, kaj takega! Vso dolgo pot nas ta zavaljeni rokovnjač preganja, zdaj naj mu pa v zahvalo še plačujemo! Kje se te glava drži?«

A Kespi je Haroldov ukrep odobral. »Harold modro ravnal. Samo denar Dolaru braniti, da on ne kraste«

»Kespi, veseli me, da si mojih misli«, se opogumi Harold, »vendar pa me skrbi! Dolaro gotovo ve, da so naši smaragdi vredni celega premoženja. Kaj misliš, ali nas ne bo iz zasede napadel?«

Kespi za odgovor kar nič ne premišlja: »On prisegel, nas ne ropat in jaz mislim, on prisego držal. Pa četudi ne, mi bit previdni!«

»Saj tudi bomo!« ježno pristavi Rolo. »Do grla sem sit teh banditov! In tudi čas je že, da pridemo enkrat domov! Saj več nego en teden menda vsaj ne bomo več hodili?«

»Mi hodit vsaj dva tedna! Pot še dolga.«

Odpravili so se torej zopet na pot in hiteli po dolini navzgor. Pogosto pa so se ozirali nazaj, ako jih morda kdo ne zasleduje. Pa tudi o Dolaru

ni bilo več sledu, čeprav je potoval nekoliko pred njimi in čeprav še niso prišli do mesta, kjer se je dolina cepila. Da bi bil splezal preko grebenov, ki so obdajali dolino, pa tudi ni bilo verjetno.

Ko so torej trudni pritavali do razcepa dolin, so si zaželeli počitka. Harold je prejšnjo noč spal zelo malo, Rolo pa sploh nič. Bili so tudi prepričani, da jih Indijanci ne bodo preganjali, zato so sklenili počivati in naslednje jutro pot nadaljevati. Kraj je bil za taborenje pripraven: bilo je dosti kuriva in vode, odkrili so pa celo veliko previsno skalo, ki bi jih varovala, ako bi začelo še enkrat deževati. Raztovorili so torej in Manakan je zakuril ogenj ter pričel kuhati. Rolo je pa iskal sledov.

»Stavim, da se tukaj Dolarova in naša pot ločita! Ako hoče v Mirando, je krenil brez dvoma v severno smer. Ka jpa ti misliš, Kespi?«

»Ta pot zanj gotovo najboljša.«

»Vendar pa se hočem vseeno prepričati, kam da je krenil.« Rolo odide, pa ni še minilo pet minut, ko priteče ves zasopel nazaj.

»Ljudje božji, pogledjte tole!« vzklikne hlastno in pokaže košček umazanega papirja ki je bilo na njem načrčkanih nekaj besed.

»Nisem mogel prebrati, a podpisan vem da je s črko V.«

Harold nekaj časa zre na listek, potem pa trpko stisne ustnice, rekoč:

»Varga nam piše. Tole stoji na listku: Senjor, pazite se! Dolaro gre na jug.«

41. Harold nekaj vidi.

Haroldu se čelo zmračí, ko ponovi: Dolaro gre na jug. A zakaj na jug?«

»Varga poroča pravilno«, reče Rolo. »šel sem nekaj časa po južni cesti in našel Dolarove sledove.«

»Če je to res, potem hoče ropar svojo prisego prelomiti ter nas iz zasede napasti in oropati!«

»Morda«, reče Kespi, »vendar pa Španci redko prelomit obljubo.«

»Naj že bo tako ali tako. Posvarjeni smo in biti moramo previdni. Če se torej ujamemo v past, bomo sami krivi!«

»A kam naj zdaj krenemo?« vpraša Rolo.

»Lahko bi se vrnili po poti, odkoder smo prišli. Potem nam ne bi bilo treba hoditi za roparji.«

»Nak, to nemogoče. Mi ne imet živeža za tako dolgo pot, pa tudi polno snega po gorah.«

»In še nekaj je: Če hočemo nazaj čez Alto, nam vzame toliko časa, da gotovo zamudimo plačilni rok, ki ga nam je postavil Karbahal.«

»Potem nam ne kaže drugega, ko potovati za Dolarom, čeprav bi nam pripravil past! Kaj pa, ali tretje poti ni, Kespi?«

»Ti kraji meni neznaní. Vendar pa jaz mislit, da na jug samo ena pot, ki peljat do reke Ibera, tam pa indijanski most čez reko.«

»Ko pridemo do tega mostu, potem smo dobri. Kraje onstran reke tudi jaz poznam. A prej homo morali še preko tegale grebena, ki je nemalo strm. Jutri ob zori pojdem pogledat, kako daleč se vidi z njega gozd; morda uzrem celo reko.«

Povečerjali so in noč mirno prespali. Se pred svitom pa je Harold vstal, se nekoliko okrepcal in jel plezati. Pobočje je bilo strmo, a plezanje ne preveč naporno, kajti skale so bile zelo razdrapane, sem in tja je celo rastlo grmovje. V pol ure je bil že na vrhu, tristo metrov nad taborom.

Sonce je nad gozdom pravkar vžšlo in ko so njegovi vroči žarki posrkali jutranje megle, je postal razgled zares veličasten. Prav na

skrajnem severo-vzhodu je uzrl celo srebrno nit reke Ibere. Stopil je po grebenu nekoliko proti severu; tu pa se je greben končaval z navpično steno. Pod steno pa je zagledal stezico, po kateri so greben prekoračili Dolarovi ljudje; bila je pa tudi edini prehod, po katerem so mogli v niže ležeče gozdove. Steza je vodila po globoki in ozki grapi, posuti vse križem s skalami. Nato se je ozrl še v smeri proti Terasni dolini. Videti ni bilo drugega ko venec gorá, ki jo obkrožajo.

Naenkrat pa se je zdrznil. Daleč tam doli po dolini se je pomikala dolga vrsta črnih točk. Nič večje se niso videle nego mravlje, a Harold je takoj spoznal, da so ljudje.

»Lahko bi si bil mislil!« si Harold glasno očita, »Jarm se ne da kar tako odgnati. Za nami se podi. Še dobro, da sem splezal semkaj na razgled, sicer bi nas gotovo zalotil kar v gorkem gnezdu.«

V naslednjem hipu je že hitel navzdol kot da mu za petami gori.

»Jarm nas zasleduje!« zavpije družbi pri zajtrku.

»Kako daleč je še?«

»Še precej daleč. Lahko mirno pojemo in pospravimo.«

»Kaj pa potem?« vpraša zopet Rolo.

»Kaj neki! Glejmo, da čim prej odnesemo pete!«

»A zlahka ne pojde! Pomisli, da Jarmovi ljudje potujejo dvakrat tako hitro, kakor mi z osloma. Preden se zvečeri, bomo skupaj! Zato jaz mislim: Ne bomo mogli ubežati, ampak morali se bomo udariti!«

(Se nadaljuje.)

Mladi grobovi + Andrej Kapfer

iz Sv. Antona v Slov. goricah — umrl 25. sept. 1932.

Na vrtu fantovstva je utrgal Gospodov angel cvet, da ga presadi na vrt blažene večnosti. — Zgubili smo brata Andreja, zgubili sodelavca fantovskega odseka, člana prosvetnega društva in ljubitelja dramatike. Mlad, enoindvajsetleten fant je šel lansko leto k vojakom, da se oddolži domovini. Tam ga je zalotila neizproсна jetika. Vrnil se je v naročje svoje ljubeče mamice, ki je videla v njem željo po zopetnem zdravju ... Vsa zdravila so bila zastonj. Po šestnajsttedenskem trpljenju je Tvoja duša pohitela iz naročja mamice, brata in sestre na nebeške livade ... In zdaj? Kdo naj jih tolaži? Mi jih ne moremo; le žarek upanja, da si srečen v nebesih, jih tolaži, saj si bil fant ideje krščanske med nami ... Andrej! Mrzel, hladen veter veje zdaj nad Tvojo gomilo, v katero so Te položili Tvoji društveni bratje, znanci pa izročili mnogo vencev belih in rdečih rož v znamenje nesebične ljubezni. — Raz vrta Gospodovega čuvaj, brat Andrej, nad nami, da bo usmerjena naša pot za Teboj, do cilja, v rajsko blaženost nad zvezdami ... Svojmir.

Češki Orli so imeli tudi letos prvenstvene tekme v lahki atletiki ter v igrah z žogo (odbojka, hazena). Prve take tekme so imeli leta 1930 v Olomucu. Letos so tekmovali v peteroboju in posameznih panogah lahke atletike ter so bili doseženi prav lepi uspehi, v nekaterih panogah so postavili celo nove orlovske rekorde. Tekme, katerih se je udeležilo zelo veliko število članov, so se vršile v Brnu. — Prvi dan so tekmovali v peteroboju, v katerem je zmagal br. Michenka Pavel iz Hodonina. Dosegel je 2293.36 točk (skok v daljavo 580 cm, krogla 10.14 m, skok v višino 150 cm, disk 28.43 m, tek na 200 m 26.2 sek). 2. Kristek, Bosonohy z 2129.20 točkami, 3. Hromadka, Husovice 2123.44 točk. V tročlanskih vrstah so zmagali tekmovalci Metodove župe z 6014.34 točkami. V peteroboju je tekmovalo 22 Orlov. — Naslednji dan so tekmovali v posameznih panogah lahke atletike. Na 200 m je zmagal br. Slanička v času 25 sek. Pri skoku v višino je zmagal nepričakovano Cenek s skokom 1.60 m, pred favoritom Holubom, ki je prejšnjo nedeljo na župnih tekmah skočil 1.70 m. V suvanju krogle je zmagal Slovotinek z metom 11.16 m. Prvi zmagovalec v metanju diska je bil Kristek, ki ga je zalučal 33.94 m daleč. Kopje je sfrčalo prvaku v tej panogi br. Stodulki 45.68 m daleč. Lep uspeh je dosegel Michenka Pavel pri skoku s palico. Skočil je 5.78 m. V teku na 200 m čez zapreke je postal prvak Berger, ki je rabil za to progo 30.7 sek. V teku na 100 m je zmagal Slanička v času 12.1 sek. Za tek na 800 m je rabil prvak Cenek 2,14.1 min. V teku na 1500 m je bil postavljen nov orlovski rekord, ki ga je postavil br. Kunc v času 4.33 min. V štafeti 4×100 je zmagala velehradska župa pred šramkovo župo. V švedski štafeti je zmagala prva sestava šramkove župe v času 2.18,1 min. Slanička je teklen 400 m v tej štafeti 55 sek. V tekmi žup za srebrni venec ministra Dr. Jana šramka, staroste čl. Orla, je zmagala Metodova župa s 55 točkami. Na dru-

gem mestu je Sušilova župa z 31 točkami, na tretjem mestu Klapilova župa z 22 točkami.

Tekme v igrah. Po krajevnih izbirnih tekmah, ki so se vršile v Pragi, Brnu in drugih večjih centrih čl. republike, so se vršile finalne tekme v hazeni in odbojki v Pragi. Za finale so se plasirale v odbojki: zmagovalec iz Sušilove župe, olomuški bogoslovci in Kromerž. V hazeni sta se za prvenstvo borila Přerov in Praga. V odbojki so zmagali olomuški bogoslovci, na drugem mestu je bilo Brno, na tretjem Benešov. V hazeni se je bil težek boj med obema finalistoma. Zmagala je Praga. — Letošnje lahkoatletske tekme in tekme v igrah so pokazale, da so čl. Orli tudi na tem polju lepo napredovali. Za prihodnje leto imajo v programu smučarske tekme, telovadne tekme, prvenstvo v orodni telovadbi ter plavalne tekme. — V svojem programu imajo torej vse sodobne telesne vaje in čl. Orel ni samo ena najmočnejših, temveč tudi najmodernejša tovrstna organizacija v čl. republiki.

Krasni uspehi nemške katoliške telovadne in športne zveze (Deutsche Jugendkraft) v Dortmundu. 3. zlet nem. kat. tel. in šport. zveze je bil pravi triumf. Po svoji kvaliteti in kvantiteti je prekašal vse dosedanje prireditve. Tekmovali so v najrazličnejših panogah, kakor v telovadbi, lahki atletiki, plavanju, igrah z žogo (rokomet, nogomet itd.), sabljanju, streljanju, trompetanju i. dr. Doseženi so bili nekateri prav lepi rezultati. Začnimo kar pri lahki atletiki. Krogla 12.71 m; 5000 m: 15,41,5; 110 m zapreke: 16,5 sek; 200 m: 22,4 sek; 800 m: 1,59,7 min; 4×400 m: 3,37,5; disk: 36,86 m; 400 m: 52 sek; 3×1000 m: 8,22,7 min; skok v daljavo: 6,78 m; 100 m: 10,9 sek; 1500 m: 4,10 min; 4×100 m: 44 sek; skok s palico: 3,43 m; kopje: 55,96 m; skok v višino: 1,85 m. Tekmovali so tudi juniorji (mladci), ki so dosegli presenetljive uspehe. Tako na pr.: 100 m m: 11,3 sek, 400 m: 54,6 sek itd. Ta mlada garda bo v najbližnji bodočnosti še potolkla rekorde med. kat. tel. in šport. zveze. — V

telovadbi je zmagal na celi črti Hüttemann, telovadec izrednih sposobnosti. On je prvak v dvanajsteroboju, v deseteroboju, na bradlji in na konju, le prvenstvo na drogu mu je odnesel njegov rojak Schmitt. V tekmi okrožnih vrst so zmagali Monakovčani, ki so za enkrat še nedosegljivi pri D. J. K. V mednarodni nogometni tekmi med Nemčijo in Holandsko, so zmagali Nemci v razmerju 5:0 (1:0). V tenisu posameznikov je zmagal Winner iz Kölna, v tekmi dvojic pa Heyers-Wagner. Še nekaj plavalnih rezultatov: 100 m prsno: 1,25.1 min; 100 m prosto: 1,12 min; 100 m hrbtno: 1,29.7 min; 200 m prsno: 3.10.1 min; 200 m prosto: 2.49.5 min; 1000 m: 16.47 min; plavanje pod vodo 50 m: 40 sek. Tudi skoki, osobito poljubni so bili prav dobri. V waterpolu je zmagala Rhenania Köln nad Delphinom iz Kölna v razmerju 9:2. Tudi tu so se juniorji sijajno odrezali.

Olimpijada v Los Angelesu. Letošnja olimpijada je presenetila celi svet. Olimpijski in svetovni rekordi so padali, kakor muhe. Seveda so tudi to pot, kakor običajno triumfirali Amerikanci. Vsak dan je bilo preko 50.000 gledalcev, večkrat pa je bil stadion popolnoma razprodan. Prav pri vseh panogah so bila presenečenja. Navedli bomo samo one panoge, v katerih so bili doseženi novi olimpijski ali svetovni rekordi.

100 m zapreke: 14,5 sek (olimp. rekord); 200 m: 21,2 sek. (olimp. rekord); 800 m: 1:49,8 min. (svetovni in olimp. rekord); 5000 m: 14:30,00 min. (olimp. rekord); 100 m (dame) 11,9 sek. (svet. in olimp. rekord); disk (gospodje): 49,48 (olimp. rekord); kopje (dame): 43,71 m (svet. in ol. rekord); skok s palico: 4,31 m (svetovni in ol. rekord); 80 m zapreke (dame): 11,7 sek. (svet. in olimp. rekord); 1500 m: 3:15,02 (olimp. rekord); kopje (gospodje): 72,70 m (olimp. rekord); troskok: 15,72 m (svet. in olimp. rekord); 400 m: 46,2 sek. (svet. in olimp. rekord); deseterboj: 8462,23 točk (svet. in olimp. rekord). — Tudi v plavanju in drugih panogah je prekašala ta olimpijada vse dosedanje. Japonci so dominirali v plavanju, Italijani in Madžar Pelle pa v telovadbi, ki je bila to pot na tisti višini kot še nikoli prej. Človeku se spričo vsega tega

nehote vsiljuje vprašanje: Kje so meje človeških zmožnosti? Odgovora na to menda nihče na svetu ne more dati.

DOMA IN PO SVETU

»Če bi bil vladar sveta.« Neki angleški mislec si želi svet urediti tako: Če bi bil vladar vsega sveta, bi najprej združil vse države v eno samo svetovno državo. Moja zveza narodov bi bila urejena podobno kakor Britska zvezna država. S to velesilo bi izvršil več načrtov: za vedno bi odpravil vojno, carino, potne liste; uvedel bi enoten denar; naselil vse pokrajine; pobijal nalezljive bolezni; angleški jezik predpisal vsemu svetu. Razpustil bi vse poslanske zbornice in izbral senatorje, ki bi mi bili za pomoč in ne samo za število; bili bi res častitljivi, večinoma starejši moške, ki so si za domovino pridobili velikih zaslug. Davki bi bili majhni. Vojske in mornarice ne bi maral, ne trpel nagrad. Dolgovi bi se obrestovali nizko. Vse razkošje bi obdaval. Sestavil bi dve komisiji: ena bi izdelala enotno obleko za moške, druga za ženske šminkanje in barvanje las bi prepovedal.

Letala bodo zatemnila sonce. Avtomobilski kralj Ford si je izmislil širokoptezen načrt, čigar izvršitev bo zasenčila sonce. Graditi bo začel o večih tvornicah letala in sicer po stalnih vzorcih ali tipih. En tip letala bo lahko vozil enajst potnikov, drugi štirinajst, tretji spet samo prtljago; četrti tip bo zelo razkošen, kakor »pulmani« na železnici, nosil bo sedem potnikov in celo tono prtljage! Vsak tip bo imel po tri motorje; dva bosta gnala, eden bo za rezervo. Če se torej en motor pokvari, to letala ne bo zadržalo in mu ne bo nevarno. Mnogo kosov letala bo mogoče nadomestiti z novimi kakor je zdaj pri avtu. Izdelana bodo letala iz duralmina in aluminija, zato varna pred užigom, brzela pa bodo po 350—400 km na uro!

Ribič se je hvalil z nekdanjimi uspehi. »Veš, ujel sem tako veliko postrv, kakršne gotovo še nisi videl.« »Seveda ne. A mislim, da tudi ti ne.«

Izdaja in tiska Misijska tiskarna, Domžale-Groblje. — Za urednika in izdajatelja Jožef Godina C. M., Groblje. — Za tiskarno Janko Strnad, Domžale.

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

obrestuje hranilne vloge
po najugodnejši obrestni
meri ter brez vsakega od-
bitka. Tudi rentni davek
plačuje posojilnica sama.

**Hranilne vloge znašajo nad
180 milijonov dinarjev!**

Edini slovenski zavarovalni zavod
brez tujega kapitala je

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesti

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska.
4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PORUČNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA

Celje, Maribor, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

Naslov centrale:

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25-22.

LJUDSKE IGRE

Kaj bomo letos igrali?

P. THUYSBAERT - POGAČNIK
SLEHERNIK

LJUDSKE IGRE / 1. ZVEZEK

Pišite Prosvetni zvezi, da
vam pošlje prospekte.
